

nevezett szemöldökráncoló izomnak — Lange csak akkor tulajdonít jelentőséget, ha más izmok is támogatják munkáját. Kutatásai szerint Kantnak, a nagy gondolkozónak nem voltak szellemi erejéhez méltó állandósult függőleges homlokráncai. Sőt a tekintet élénksége sem mutat figyelemre vagy gondolkozásra, ha a szivárványhártya színe vagy a belső — szellemi — erő következtében áll elő. Csak akkor van jelentősége, ha a szemgolyó feszültségén alapszik. Hogy az iskolás gyermek vagy a felnőtt ember figyel-e, azt — néhány öröklési rendellenességet nem tekintve — elsősorban a felső szemhéj emelő izmának működése mutatja. Ha tehát a tekintet nyílt, a szemgolyó feszült, azaz a tekintet élénk, s ezenkívül még függőleges homlokráncok is jelentkeznek, amelyekhez vízszintes homlokráncok is járulhatnak, akkor a figyelem emberismerettanilag bizonyítottan tekinthető és megítélése nem támaszkodik pusztán az intuícóra, melynek értéke az egyes emberekben — így nevelő-oktatókban is — igen különböző.

A mai tanító- és tanárképzés, továbbá a mai pedagógiai gyakorlat mellett egyelőre még nehéznek látszik Lange tételeinek mindennapi alkalmazása. De kétségtelen, hogy a fejlődés az általa képviselt irányban halad, és a tudományosan igazolt elméletre támaszkodó gyakorlat a pedagógiai emberismeret területén is előbb-utóbb érvényesülni fog.

Arday Pál.

Michael Haltenberger: Das Pädagogische Seminar der Hauptstadt Budapest. (Fővárosi pedagógiai szeminárium kiadványok. 1. szám.) Budapest, 1938. 28 l.

Székesfővárosunk korszerű buzgó tevékenysége és áldozatkészsége a közoktatásügy terén általánosan ismeretes és külföldön is megérdemelt elismerésben részesül. Erre való tekintettel, de még a honi szakkörök számára is helyes gondolat volt a főváros legkiválóbb intézményének rövid, de áttekinthető ismertetése. Ebben a nyomdailag is mintaszerűen kiállított füzetben egymásután sorakozik fel a pedagógiai-pszichológiai, a fizikai, biológiai laboratórium, a fővárosnak honismertető gyűjteménye, ezt követik a kézügyesség és a rajz tanítására rendelt tanfolyamok, végül a gyakorlóiskola, a gyermekkert és a pedagógiai könyvtár. Mindegyik intézményről a jelenlegi vezető számol be: ismerteti eredetét, rendeltetését, szabályzatát, mai munkakörét és munkásságát. Az érdemes kiadványnak, sajnos, egy alaki fogyatkozása van: a szöveg német-sége helyenként kifogásolható.

kf.

Új magyar könyvek és füzetek.

Jules Kornis: L'homme d'état. Analyse de l'esprit politique. (Bibliothèque de Philosophie Contemporaine.) Paris, 1938. Librairie Félix Alcan. (8-r., 576 l.) Ára 60 frank.

Kornis Gyula: Kőlcsey Ferenc világnézete. Bp. 1938. A Franklin-Társulat kiadása. (N. 8-r., 118 l.) Ára 3 pengő 50 fillér.

Bene Lajos: Magyar tanítók évkönyve 1938—39. Bp. 1938. Danto könyvkiadó. (16-r., 296 l.)